

Datum: 22. januar 2025

**TISKOVNA KONEFRENCA
60-letnica Pedagoškega inštituta*****Aktualne raziskave na področju vzgoje in izobraževanja***

Kompleksnost (in pomembnost) področja vzgoje in izobraževanja zahteva interdisciplinaren raziskovalni pristop. Pedagoški inštitut kot osrednja znanstveno-raziskovalna institucija na tem področju skozi svojo 60-letno zgodovino gradi, podpira in razvija širok nabor temeljnih disciplin, ki soustvarjajo področje vzgoje in izobraževanja. Stremimo k zagotavljanju varnega, spodbudnega in vključujočega učnega okolja, ki spodbuja optimalen psihosocialni razvoj vseh otrok in mladih ter omogoča pridobivanje kakovostnega in mednarodno primerljivega znanja. Z diseminacijo znanstvenih izsledkov prispevamo k razvoju teorije in prakse tako na nacionalni kot tudi na mednarodni ravni.

Raziskovanje na Pedagoškem inštitutu je organizirano v sedem med seboj povezanih centrov: Center za družboslovne in antropološke raziskave v vzgoji in izobraževanju, Center za filozofijo vzgoje, Center za diskurzivne študije v vzgoji in izobraževanju, Center za evalvacijske študije, Center za uporabno epistemologijo, Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom in Infrastrukturni center.

Raziskovalna usmeritev Pedagoškega inštituta zajema raziskave, ki segajo od temeljnih interdisciplinarno povezanih družboslovnih in humanističnih raziskav do aplikativnih raziskav v naslednjih sklopih:

- ➔ razvijanje in raziskovanje kakovosti predšolske vzgoje in izobraževanja,
- ➔ spremljanje in evalvacija učinkovitosti in kakovosti slovenskega izobraževalnega sistema v nacionalni in mednarodni perspektivi,
- ➔ kritična analiza vloge in položaja znanja in izobraževanja v družbi,
- ➔ podpora socialnim in čustvenim ter motivacijskim dejavnikom učenja in poučevanja,
- ➔ sistematično raziskovanje in razvoj strategij socialnega vključevanja otrok v izobraževalni sistem, zlasti kulturno in socialno ranljivih skupin ter spodbujanje mladih za aktivno državljanstvo,
- ➔ razvoj področij filozofije vzgoje, retorike in argumentacije in raznojezičnosti v vzgojno-izobraževalni praksi in
- ➔ razvoj in utrjevanje raziskovalnih področij feministične teorije in študij spolov v edukaciji.

**TISKOVNA KONEFRENCA
60-letnica Pedagoškega inštituta*****Aktualne raziskave na področju vzgoje in izobraževanja***

Pedagoški inštitut v svoji celotni zgodovini nastavlja družbeno ogledalo procesom vzgoje in izobraževanja v Sloveniji. Primeri odzivnosti na trenutno aktualna družbena vprašanja:

- ➔ odziv na pandemijo COVID-19 in z njo povezanih ukrepov v perspektivi raziskovanja tako podpornih dejavnikov in mehanizmov kot spremljanja kratkoročne in dolgoročne učinkovitosti ukrepov,
- ➔ raziskovanje procesov digitalizacije in umetne inteligence kot odgovor na vstop (digitalne) tehnologije v procese učenja in poučevanja z namenom celostne, interdisciplinarne preučitve njenega vpliva na procese razvoja, učenja in poučevanja,
- ➔ raziskovanje procesov polarizacije družbe in oblikovanje odzivov na izključujoče prakse, sovražnost in nasilje,
- ➔ nevro-kognitivno preučevanje vzgoje in izobraževanja v perspektivi učinkov digitalizacije in
- ➔ odziv na aktualno pomanjkanje učiteljic in učiteljev v vzgoji in izobraževanju z raziskovanjem notranjih in zunanjih dejavnikov, ki podpirajo pozitiven razvoj učiteljic in učiteljev.

Raziskovalke in raziskovalci Pedagoškega inštituta so v času svojega delovanja objavili več kot tisoč izvirnih znanstvenih del (znanstvenih člankov, znanstvenih monografij in poglavij v znanstvenih monografijah) ter se v Sloveniji uvrščajo v sam vrh uspešnih raziskovalk in raziskovalcev na področju vzgoje in izobraževanja. Prejeli so številne nagrade tako doma kot v tujini. Med drugim so na nacionalni ravni večkratni prejemnice in prejemniki priznanj Odlični v znanosti ter drugih nacionalnih priznanj in nagrad. Na evropski ravni je bil projekt ROKA V ROKI po oceni Evropske komisije uvrščen med deset najbolj inovativnih projektov na področju kariernega razvoja učiteljic in učiteljev. Ta raziskovalni projekt je bil dvakrat uspešen pri pridobivanju evropskih raziskovalnih sredstev. Po orisu preteklosti prehajam na prihodnost.

**TISKOVNA KONEFRENCA
60-letnica Pedagoškega inštituta*****Aktualne raziskave na področju vzgoje in izobraževanja***

Za naslednjih 60 let se zavezujemo, da bomo kot aktivni in kritični opazovalci aktualnih družbenih sprememb še naprej prispevali h kritični, znanstveno podprti in produktivni obravnavi vprašanj s področja vzgoje in izobraževanja z uporabo naprednih znanstvenih metodologij. Vendar pa je za to treba izpolniti nekaj pogojev:

- ➔ **Avtonomnost in samostojnost.** Zagotavljanje avtonomnosti in samostojnosti Pedagoškega inštituta kot neodvisne javne raziskovalne organizacije, katere znanstvenoraziskovalni rezultati predstavljajo neodvisno evalvacijo segmentov sistema je prvi in nujni pogoj za znanstveno podprto tematizacijo vprašanj s področja vzgoje in izobraževanja na vseh ravneh sistema, od predšolske do terciarne ravni. Hkrati ima ta samostojnost in avtonomnost tudi ceno. In sicer zagotavljanje stabilnosti financiranja.
- ➔ **Stabilnost financiranja.** Področje raziskovanja zahteva skrbno za zadostno ter stabilno finančno podporo pri razvoju vseh disciplin. Kljub določenim korakom v smer stabilnega financiranja to še vedno ne vključuje večine prihodkov Pedagoškega inštituta. Slednje vodi v zahtevo po nenehnem pridobivanju raziskovalnih sredstev tako doma kot v tujini, kar povzroča vse večjo razdrobljenost znanstvene misli s pogostimi prekinitvami znanstveno-raziskovalnega dela. Finančna negotovost in s tem povezana poklicna nestabilnost najbolj vplivata na raziskovalke in raziskovalce, ki so na začetku raziskovalne poti. Kot druge raziskovalne institucije v Sloveniji tudi sami ugotavljamo pomanjkanje zanimanja mladih za znanstveno raziskovalno delo. Kot nas na ravni vzgoje in izobraževanja skrbi pomanjkanje učiteljic in učiteljev, bi nas kot družbo moralo skrbeti tudi pomanjkanje raziskovalk in raziskovalcev. Na tem mestu pozivamo odločevalke in odločevalce, da zagotovijo stabilnost znanstveno-raziskovalnega dela za vse raziskovalke in raziskovalce, še posebej za mlade. O posebnostih tega položaja bo v nadaljevanju spregovorila kolegica, mlada raziskovalka, Zala Bezljaj.
- ➔ **Prispevek k oblikovanju izobraževalnih politik.** Na Pedagoškem inštitutu analiza izobraževalnih politik predstavlja pomemben in aktualen znanstveni teoretsko-metodološki okvir za poglobljeno razumevanje in kritično presojo oblikovanja in izvajanja izobraževalnih politik. Poleg neodvisne kritične evalvacije izobraževalnih politik pa pogosto oblikujemo tudi priporočila za njihovo uspešnejšo in učinkovitejšo

Datum: 22. januar 2025

**TISKOVNA KONEFRENCA
60-letnica Pedagoškega inštituta*****Aktualne raziskave na področju vzgoje in izobraževanja***

implementacijo. Znanstveni izsledki, pridobljeni skozi nacionalne in mednarodno primerjalne raziskave znanja, zagotavljajo ustrezno podlago za krepitev kakovosti in učinkovitosti izobraževanja v Sloveniji. Na primer, trenutno v mednarodni perspektivi analiziramo stanje in trende znanja, pismenosti ter kompetenc na področjih branja, matematike, naravoslovja, državlanske vzgoje, računalništva in informatike ter poučevanja. Medtem ko so raziskave in analize v domeni Pedagoškega inštituta, je dosledno upoštevanje njihovih izsledkov v oblikovanju in izvajanju izobraževalnih politik v pristojnosti pristojnega ministrstva.

Kljub izzivom raziskovalnega dela, bi na koncu izpostavila, kaj je zame osebno dodana vrednost raziskovalnega dela na Pedagoškega inštituta. Na Pedagoškem inštitutu sem zaposlena 20 let in najbolj cenim avtonomnost znanstveno-raziskovalnega dela. To pomeni, da lahko samostojno oblikujem svojo raziskovalno smer in jo prepletam z raziskovanji kolegic in kolegov ter da se v tem prepletu učim raznolikih pogledov nujnih za razvoj znanosti.

izr. prof. dr. Ana Kozina,
predsednica Znanstvenega sveta
Pedagoškega inštituta